

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Susanna Werner
Vattenvårdshandläggare
010-224 56 26

Marks kommun
Viktor.larsson2@mark.se
tsn@mark.se

Betydande miljöpåverkan från planerad verksamhet gällande VA-ledning i sjön Lygnern samt tillhörande pumphus i Marks kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att planerad verksamhet med VA-ledning i sjön Lygnern i Marks kommun kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Beslutet innebär att ett avgränsningssamråd ska ske. Avgränsningssamrådet ska avse verksamhetens lokalisering, omfattning, utformning och miljöeffekter som verksamheten kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser samt miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och utformning.

Vad som framkommer under samrådsprocessen ska beaktas vid framtagandet av ansökan och tillhörande miljökonsekvensbeskrivning (MKB). En samrådsredogörelse ska bifogas ansökan.

Med vem ska samråd hållas?

Samråd ska förutom med Länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och berörda enskilda även ske med övriga statliga myndigheter, de kommuner och den allmänhet som kan antas bli berörda.

Samrådsunderlaget ska delges de som ingår i samrådsgruppen men som inte tidigare fått ett samrådsunderlag.

Beskrivning av ärendet

Marks kommun har för avsikt att ansöka om tillstånd enligt 9 kap. samt 11 kap miljöbalken för att anlägga en VA-ledning i sjön Lygnern samt tillhörande pumphus i Marks kommun. Marks kommun har kombinerat undersökningssamråd och avgränsningssamråd.

En samrådsredogörelse inkom till Länsstyrelsen den 2 juni 2021. Sådant som framförts är bland annat farhågor kring avloppsledning i sjön och pumphus vid sjön Lygnern som utgör vattentäkt för Kungsbacka.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

När ett undersökningssamråd har hållits ska Länsstyrelsen i ett särskilt beslut avgöra om verksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller inte (6 kap. 26 § miljöbalken). Vad som särskilt ska tas hänsyn till i bedömningen framgår av miljöbedömningsförordningen (2017:966) 10 – 13 §§.

Vid en sammanvägning av den planerade verksamhetens art, storlek och lokalisering och vad som i övrigt framkommit i ärendet gör Länsstyrelsen, med stöd av miljöbedömningsförordningen (2017:966) 10–13 §§ bedömningen att planerad verksamhet kan antas medföra betydande miljöpåverkan. I fråga om verksamhetens lokalisering konstaterar länsstyrelsen att det finns skyddade områden såsom vattenskyddsområden enligt 12 § p.3g som kan beröras av åtgärden. Lygnern som utgör dricksvattentäkt är av regional betydelse och Länsstyrelsen har i bedömningen särskilt beaktat åtgärdens utmärkande egenskaper utifrån 11 § p.5-7 att eventuella utsläpp av avloppsvatten till följd av olyckor eller andra orsaker riskerar att medföra konsekvenser för ett större antal människor.

Miljökonsekvensbeskrivning

I 6 kap. 35 § miljöbalken (MB) och i 16–19 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966) anges vilka uppgifter som ska ingå i en MKB. MKB:n ska tas fram av den som har sakkunskap om verksamhetens särskilda förutsättningar och förväntade miljöeffekter. Hur detta har beaktats ska redovisas i MKB:n. MKB:n ska omfatta både anläggnings- och driftskede. Länsstyrelsen anser utifrån vad som framkommit under samrådet att följande aspekter är särskilt viktiga att behandla i MKB:n:

Ansökans omfattning/underlag för bedömning

- Beskrivning av naturmiljön där ledning och pumpstationer förläggs, såsom redogörelse för förekommande bottenfauna, flora och naturvärden. Av underlaget behöver också framgå om berört strandvattenområde kan utgöra lekplats för fisk. Sik är en art som kan ha lekområden inom de berörda grundområdena.
- Redogörelse för när på året vattenverksamheterna planeras att utföras. Redogörelse för hur arbetena med ledningens och övriga anläggningar ska utföras. Vilken typ av arbetsmetoder som används och var de utförs ska beskrivas. Längd och yta för berörd botten vid respektive förläggningssätt ska vara tydligt beskrivet.
- Det ska framgå om anläggningar och förläggningsarbeten innebär en sådan väsentlig påverkan på växt- och djurliv att förbuden i strandskyddsbestämmelserna aktualiseras.
- För var och en av alla nya tillkommande bräddpunkterna behöver redovisas:
 - Koordinater och utmarkering på karta.
 - Skyddsvärden i närheten (närliggande bostäder, badplatser, båthamnar, vattentäkt/vattenskyddsområde, naturvärden, kulturvärden, miljökvalitetsnormer m.m.)

- Förväntad frekvens och volym för bräddningarna samt en uppskattning av vilka utsläppsmängder som kan uppkomma uttryckt som BOD7, totalfosfor och totalkväve.
- Redogörelse för hur många boende som maximalt kommer att kunna anslutas i framtiden samt underlag som visar att det finns kapacitet för detta i både ledningsnätet (det befintliga) och avloppsreningsverket (se särskilt 3 § i föreskrift NFS 2016:6). Samt hur många enskilda, undermåliga avlopp som ersätts.
- Då planerade sjöledning och pumpstationerna kommer lyda under ett separat tillstånd och inte omfattas av reningsverkets tillstånd ska en beskrivning finnas hur ni ska arbeta med båda delar av ledningsnätet och säkerställa att kraven enligt båda tillstånden miljöbalken 9 kap. uppfylls.
- I flera samrådsyttranden nämns utredningen ”*Mikrobiologisk påverkan i Lygnern av avloppsutsläpp från Marks kommun*”. Enligt Göteborgs stad & Kungsbacka kommun visar utredningen på risk med mikrobiologisk förorening i samband med bräddning/läckage. Utredningen saknas dock i samrådsunderlaget. Utredningen bör finnas med i underlaget i ansökan om tillstånd.

Lokalisering, möjliga alternativ, behov/nytta av verksamheten osv.

- Beskrivning av nollalternativet, det vill säga en beskrivning av hur miljön påverkas om ansökta åtgärder inte kommer till stånd. Övriga alternativ bör jämföras med nollalternativet.
- Alternativa utformningar/tekniker som utretts. Det vill säga, om kommunalt VA genom sjöledning är den enda lösningen eller om andra lösningar utretts som kan komma tillrätta med undermåliga avlopp vid Lygnern.
- Jämförelse mellan sjöförlagd ledning och en helt landbaserad ledning med avseende på risker för utsläpp och annan miljöpåverkan, samt vad som varit avgörande för slutligt val. I det fall kostnadsaspekten varit en avgörande faktor för slutligt val behöver både anläggningskostnader liksom framtida driftkostnader och underhållskostnader samt beaktande av livslängd för respektive typ av ledning på ett tydligt sätt finnas med i redogörelsen av kostnaderna.

Påverkan på miljön och omgivning samt behov av skyddsåtgärder

- Den påverkan kabelförläggningen får utanför 2 meters vattendjup måste beskrivas på ett tydligare sätt.
- Aktuell ekologisk status för berörda vattenförekomster enligt VISS (vatteninformationssystem Sverige) ska redovisas. Underlaget i MKB:n ska göra det möjligt att bedöma om det finns risk för otillåten försämring av någon kvalitetsfaktor eller risk för att miljökvalitetsnormer äventyras som följd av ansökta åtgärder.

- Underlaget i MKB:n ska vara tillräckligt för att kunna bedöma eventuell skada på riksintresse för naturvård.
- Hur skyddsvärda arter beaktas, såsom den starkt hotade arten borstsäv vid Sätila strand som framförs av Lygnerns vattenråd. Om arbeten ska företas under vår/sommar måste MKB visa på hur störning av häckande fågel ska undvikas. Detta gäller framförallt vid start och slutpunkterna vid Blåshult, Flohult och Dyrenäs. Risken för störning av häckande fågel är troligen störst i och i anslutning till vassbältet vid Blåshult men eventuell påverkan ska också beskrivas för Flohult och Dyrenäs.
- Lygnern har ett femtontal fiskarter och sjön är av Fiskeriverket klassad som ett nationellt värdefullt vatten. Sjön har bland annat en storvuxen öringstam. MKBn bör innehålla en beskrivning av hur detta fiskintresse kan komma att beröras av sjöledningen och vilka försiktighetsmått som kan behövas, exempelvis lämplig arbetstid med hänsyn till fiskbestånden och fisket.
- Riskutredningen avseende mikrobiell påverkan på Lygnern bör utökas och mer detaljerat gå in på användning av Lygnern som dricksvattentäkt nu och i framtiden samt badvattenkvaliteten (Sätila). Det går inte att utesluta att råvattenuttag på fler ställen i sjön blir aktuella i framtiden och att vattenskyddsområdet utökas till att gälla hela Lygnern. Av underlaget ska framgå om ansökta åtgärder kan riskera att försvåra nuvarande och eventuellt tillkommande råvattenuttag från Lygnern. Vissa patogener kan vara farliga även i små mängder och i riskbedömningen är det av särskild vikt att patogener behandlas och kopplas till risken för påverkan på nutida resp. framtida dricksvattenuttag.
- Den mikrobiologiska riskbedömningen bör utgå ifrån ett värsta troligt scenario och vilka konsekvenser för råvattenkvaliteten detta kan leda till.
- Vilka konsekvenser bräddning leder till, när den väl sker samt vad man mer kan göra för att förhindra riskerna/konsekvenserna förknippade med bräddningen ska beskrivas. För var och en av alla nya tillkommande bräddpunkterna behöver också redovisas:
 - Bedömning av hur skyddsvärdena kommer att påverkas av bräddningarna. Här ska beaktas påverkan till följd av organiskt material, näringsämnen och sjukdomsalstrande mikroorganismer i bräddvattnet.
 - Åtgärder som kan vidtas för att minska bräddningarna och deras påverkan på människors hälsa och miljön.
- MKB:n bör innehålla en redogörelse för planerat underhåll, övervakning, besiktningar och skyddsåtgärder för att minimera risk för inläckage av vatten, utsläpp, buller, störande lukt etc. över tid.
- Redogörelse och bedömning för vilka skadeförebyggande åtgärder som behövs med avseende på risk för översvämning i berörda områden till exempel i samband med skyfall.
- Parallella pumpar planeras men inte parallella ledningar och därför behövs en redogörelse för vad som sker i händelse av om ledningen går sönder

eller måste stängas av för underhåll. Det behövs också en redogörelse för hur underhållet av ledningssystemet är tänkt att ske i framtiden samt om ni behöver lägga parallella ledningar.

- Beskriv pumpstationernas placering i förhållande till närliggande bebyggelse, om det finns risk för störande lukt från pumpstationerna och hur det i så fall kan åtgärdas.

Ert förslag på innehåll till MKB

- Under avsnittet ”utsläpp till vatten” nämner ni endast påverkan på grund av grumling och olyckshändelser. Påverkan till följd av bräddningar måste också redovisas.

Viktiga upplysningar

- Detta beslut kan inte överklagas.
- Orden nödbräddning och katastrofbräddning är inga etablerade begrepp och riskerar att bidra till otydlighet. Länsstyrelsen föreslår att ni använder begreppet bräddning för alla utsläpp av obehandlat eller otillräckligt behandlat avloppsvatten.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av vattenvårdshandläggare Dan Hellman med vattenvårdshandläggare Susanna Werner som föredragande. Internt samråd har skett med enheten för miljöprövning, enheten för naturärenden, fiskenheten, enheten för vattenmiljö samt kulturmiljöenheten.

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kopia

Lennart Frisch (lennart.frisch@agendaenviro.se)